

канд. пед. наук Дичка Н. І., Павленко О. В.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Ефективне застосування таксономії Бенджаміна Блума у навчанні англійської мови для професійних цілей

Освітня політика держав акцентує увагу на розвиткові особистості, її якостей, талантів і здібностей. Характеризуючи стан освіти, вчені підкреслюють, що в ній мають місце кризові явища, які є наслідком відставання освіти від науки і виробництва. Це зумовлює необхідність пошуку нових технологій навчання, які б враховували психологічні механізми розумової діяльності студента, що здійснює безпосередній вплив на процеси викладання та навчання. Запровадження педагогічних технологій у практику розпочинається у 60-х роках ХХ ст. В зарубіжній теорії і практиці воно пов'язане з іменами Бенджаміна Блума, Д. Брунера, Дж. Керола, С. Сполдінга, Д. Хамбліна, Ю. Бабанського, В.Беспалька, П. Гальперина, Н. Щуркової, а в українській науці – А. Алексюка, В. Бондаря, В. Вонсович, В. Лозової, І. Підласого, А. Фурмана та ін. Найбільш відомою є класифікація цілей пізнавальної діяльності запропонована американським ученим Б. Блумом, яку використовують при плануванні навчання і оцінці його результатів.

У 1956 р. вийшла у світ "Таксономія", частина, в якій було описано цілі пізнавальної області. Поняття "таксономія" взято з біології (у перекладі з грецької означає "розміщення у порядку"; "закон"). Під час навчання студенти повинні виконувати розумові дії різних рівнів: аналізувати, диференціювати, порівнювати, узагальнювати, оцінювати, аргументувати, створювати нове тощо. Він розташував список когнітивних процесів низького та високого порядку в ієрархічній послідовності від простого до складного, створивши таким чином таксономію. До розумових вмінь низького порядку Б. Блум відносить такі когнітивні процеси, як знання, розуміння та застосування. До розумових вмінь високого порядку відносяться такі процеси, як аналіз, синтез та оцінка [2]. Відповідно до цілей навчання добирається зміст, засоби та

методи, розробляються вправи. У 1990 році Л. Андерсон і Д. Кратволь та його колеги запропонували оновлену версію таксономії Б. Блума, яка враховує ширший набір чинників, що чинять вплив на викладання та навчання. Як і оригінальна версія, таксономія налічує шість рівнів розумових навичок. Вони розташовані від найпростішого до найскладнішого: запам'ятовування, розуміння, використання, аналіз, оцінювання і створення. Проте, у новій таксономії немає рівня синтезу, а найвищим компонентом є не аналіз, а створення [1]. Вивчення будь-якої теми повинно закінчуватися вправами найвищого рівня, тобто рівнем створення, на якому студенти виконують творчі життєво-орієнтовані завдання, а саме: пишуть статті, коментарі, блоги, готують радіо/телепередачу, складають проекти, дизайни, роблять презентації, описують свої винаходи тощо.

Складена матриця цілей повинна відповідати всім рівням когнітивних процесів. Таке планування занять має переваги. Слід зауважити, що процес розв'язування завдання відповідного рівня передбачає залучення навичок мислення усіх попередніх рівнів, тобто при розв'язуванні вправи, яка передбачає аналіз матеріалу, студент обов'язково демонструє розуміння матеріалу, дає оцінку та використовує на практиці.

Для правильного формулювання інструкцій до вправ кожного рівня були запропоновані дієслова-інструкції. Рівень запам'ятовування – це використання пам'яті для отримання визначень, фактів для переказу чи отримання матеріалу. Завдання на запам'ятовування формуються за допомогою дієслів: *визначати, описувати, розпізнавати, позначити, скласти список, сполучити, назвати, окреслити, пригадати, відібрати*.

Показником рівня розуміння може бути перетворення матеріалу з однієї форми вираження на іншу, інтерпретація матеріалу студентом, передбачення подальшого розвитку явищ, подій, наслідків чи результатів. Завдання на розуміння формуються за допомогою дієслів: *пояснити, інтерпретувати, перетворити, перефразувати, класифікувати, встановити взаємозв'язки, продемонструвати, підсумувати, трансформувати, навести приклади*.

Категорія застосування означає вміння використовувати вивчений матеріал у конкретних умовах і нових ситуаціях. Завдання на застосування формуються за допомогою дієслів: *вирішити проблему, проілюструвати, обчислити застосувати, встановити співвідношення, модифікувати, використати на практиці, продемонструвати, зіграти у ролях.*

Категорія аналізу означає вміння поділити матеріал на складові частини. Вона передбачає знаходження частин цілого, виявлення взаємозв'язків між ними, усвідомлення принципів організації цілого. Завдання на аналіз формуються за допомогою дієслів: *проаналізувати, диференціювати, виокремити, протиставити, порівняти, категоризувати, зобразити схематично, знайти відповідність.*

Категорія оцінювання означає вміння оцінювати значення матеріалу. Критерії можуть визначатися самими студентами чи пропонуватися викладачем. Завдання на оцінювання формуються за допомогою дієслів: *оцінити, обрати найважливіше, встановити головне, порівняти, розсудити, відстояти (думку), рецензувати, критикувати, виправдати, дебатовати, аргументувати.* Категорія створення означає вміння створити власну структуру для формування узгодженого або функціонального цілого; реорганізувати елементи в новий шаблон або структуру шляхом генерування, планування або продукування. Завдання на створення формуються за допомогою дієслів: *створити, скласти, спланувати, розробити, сформулювати, написати.*

Сперечатися про цінність класифікації педагогічних цілей Блума можна безкінечно. Але ми бачимо що таксономія не втрачає своєї актуальності.

Література:

1. Anderson, L. & Krathwohl, D. R. A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessment: A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives. – New York: Longman, 2001. – 336 p.
2. Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. – New York: Longman, 1984. – 207 p.